

Heinrich von Herzogenberg
(1843-1900)

Die Geburt Christi, op.90

Erster Teil: Die VerheiBung

1. Vorspiel(orgel) und Choral(Gemeinde)

Dies ist der Tag, den Gott gemacht,
sein werd 'in aller Welt gedacht.
Ihn preise, was durch Jesum Christ
im Himmel und auf Erden ist.

Die Völker haben dein geharrt,
bis daß die Zeit erfüllt ward.
Da sandte Gott von seinem Thron
das Heil der Welt, dich, seinen Sohn.

2. Chor

Ich harre des Herrn, meine Seele harret,
und ich hoffe auf sein Wort, meine Seele
wartet auf den Herrn, von einer
Morgenwache bis zur andren.

Soli (Bass)

Höre, mein Volk, mein Wort, neiget eure
Ohren zu Rede meines Mundes;
ich will meine Mund auftun zu Sprüchen
und alte Geschichten außprechen, die wir
gehört haben und wissen, die unsre Väter
uns erzählt haben, dass wir es nicht
verhalten ihren Kindern.

Chor

Erhalte mich durch dein Wort,
das ich lebe, und laß mich nicht zu
Schanden werden über meiner Hoffnung!

3. Recitativ (Bass solo)

So sprach der Herr zur Schlange: Ich will
Feindschaft setzen zwischen dir und dem
Weibe, zwischen deinem Samen und ihrem
samem; derselbe soll dir den Kopf
zertreten, und du wirst ihn in die Ferse
stechen.

Chor

Hier leiden wir die größte Not,
vor Augen steht der bittre Tod;
ach komm, führ uns, mit starker Hand,
vom Elend in das Vaterland!

Deel één: De belofte

1. Voorspel (orgel) en Koraal (allen)

Dit is de dag die God ons schenkt,
Waaraan thans ieder christen denkt;
Hem vieren, wat in 't groot heelal,
door Jezus is en wezen zal.

Men had Hem eeuwenlang verwacht;
En toen Gods tijdperk was volbracht,
toen zond Hij van Zijn hoge troon
het heil der wereld ons, Zijn Zoon.

2. Koor

Ik zie uit naar de Heer, mijn ziel ziet uit
naar Hem en verlangt naar Zijn woord,
mijn ziel verlangt naar de Heer, meer dan
wachters uitzien naar de morgen.

Sollo (bas)

Luister, mijn volk, naar wat ik leer, hoor de
woorden uit mijn mond. Ik open mijn
mond voor een wijze les, spreek uit wat
sinds lang verborgen is. Wij hebben het
gehoord, wij weten het, onze ouders
hebben het ons verteld. Wij willen het onze
kinderen niet onthouden.

Koor

Bewaar mij door Uw woord, opdat ik leve,
en laat mij niet beschaamd worden over
mijn hoop.

3. Recitatief (bas solo)

De Heer sprak tegen de slang:
Vijandschap sticht ik tussen jou en de
vrouw, tussen jouw nageslacht en het
hare, zij verbrijzelen je kop, jij bijt hen in
de hiel

Koor

Wij zijn hier in grote nood,
wij leven allen naar de dood.
O kom, en voer met sterke hand
ons weer terug in 't vaderland!

4. Recitativ (Bass solo)

So saget der Hörer göttlicher Rede: Ich werde ihn sehen, aber jetzt nicht; ich werde ihn schauen, aber nicht von Nahem. Es wird ein Stern aus Jakob aufgehen, und ein Szepter aus Israel aufkommen.

Chor

O klares Licht, o schöner Stern,
dich sähen wir von Herzen gern!
Komm, Sonne, ohne deren Schein,
in Finsternis wir müssen sein.

5. Recitativ (Tenor solo)

So sprach der Knecht des Herrn: Es wird eine Rute aufgehn von dem Stamme Isai, und ein Zweig aus seiner Wurzel Frucht bringen.

Chor

O Erd', Schlag aus, Schlag aus, o Erd',
daß Berg und Tal erneuert werd,
o Erd', hervor dies Blümlein bring,
o Heiland, aus der Erd' entspring!

6. (Tenor solo) & Männerquartett

Solches verheißt der Eifer des Herrn Zebaoth: Das Volk, so im Finstern wandelt, siehet ein großes Licht, und über die da wohnen im finstern Lande, scheinet es helle. Denn uns ist ein Kind geboren, ein Sohn ist uns gegeben, welches Herrschaft ist auf seiner Schulter; und er heißt: Wunderbar, Rat, Kraft, Held, Ewig-Vater, Friedefürst, auf dass seine Herrschaft groß werde und des Friedens kein Ende auf dem Stuhl Davids und seinem Königreiche.

7. Chor

Kommst du, kommst du, Licht der Heiden,
Ja, du kommst und säumest nicht,
weil du weißt, was uns gebracht;
o du starker Trost im Leiden,
Jesus, meines Herzens Tür
steht dir offen, komm zu mir.

8. Choral (Gemeinde)

Ich lag in schweren Banden,
du kommst und machst mich los;
ich stand in Spott und Schanden,
du kommst und machst mich groß;
und hebst mich hoch zu Ehren
und schenkst mir großes Gut,
das sich nicht lässt verzehren,
wie irdisch Reichtum tut.

4. Recitatief (bas solo)

Zo spreekt hij die Gods woorden hoort:
Wat ik zie is niet in het heden,
wat ik waarneem is niet nabij.
Een ster komt op uit Jacob,
een scepter ui Israël.

Koor

Gij klare zon, Gij schone ster,
door ons aanschouwd van eindloos ver,
o zon ga op, o zonneschijn,
laat ons niet in het donker zijn.

5. Recitatief (tenor solo)

Zo spreekt de knecht des Heren:
Maar uit de stronk van Isaï schiet een telg op,
een scheut van zijn wortels komt tot bloei.

Koor

Breek, aarde, uit breek uit in pracht,
Dat berg en dal van lente lacht.
O aarde wek die roze rood,
ontspring, Heer, aan der aarde schoot!

6. (tenor solo) & mannenkwartet

Aldus belooft de ijver van de Heer der heerscharen: Het volk dat in duisternis ronddoolt ziet een schitterend licht. Zij die in het donker wonen, worden door een helder licht beschenen. Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven; de heerschappij rust op zijn schouders. Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman, Goddelijke held, Eeuwige Vader, Vredvorst. Groot is zijn heerschappij, aan de vrede zal geen einde komen. Davids troon en rijk zijn erop gevestigd.

7. Koor

Komt Gij, Komt Gij, licht der heidenen?
Ja Gij komt en talmt niet,
omdat U weet wat ons ontbreekt;
o, Gij sterke troost in het lijden,
Jezus, de deur van mijn hart
staat voor U open, kom tot mij!

8. Koraal(allen)

Van boeien die mij bonden
ben ik door U bevrijd.
U redt mij ongeschonden
uit alle haat en nijd.
U houdt mij hoog in ere.
Daarbij valt in het niet
wat alle goud ter wereld
aan aardse rijkdom biedt.

Das schreib dir in dein Herze,
du herzbetrübtes Heer,
bei deinem Gram und Schmerze
sich häuft je mehr und mehr;
seid unverzagt, ihr habet
die Hilfe vor der Tür;
der eure Herzen labet
und tröstet, steht allhier.

Zweiter Teil: Die Erfüllung

9. Recitativ (Tenor Evangelist) (alt Gabriel, Sopran Maria)

Der Engel Gabriel ward gesandt von Gott
in eine Stadt in Galiläa, die heißt Nazareth,
zu einer Jungfrau, die vertrauet war einem
Manne mit Namen Joseph vom Hause
David; und die Jungfrau hieß Maria.
Und der Engel kam zur ihr herein und
sprach: „Gegrüßte seist du, Holdselige; der
Herr ist mit dir, du Gebenedeite unter den
Weibern!“ Da sie ihn aber sah, erschrak
sie über seiner Rede und gedachte:
„Welch' ein Gruß ist das?“ Und der Engel
sprach: „Fürchte dich nicht, Maria, du hast
Gnade bei Gott gefunden. Siehe, du wirst
einen Sohn gebären, dess' Nam' sollst du
Jesus heißen.“

10. Chor

Jesus ist ein süßer Nam',
den rufen wir armen Sünder an,
dadurch wir Huld erlangen,
um all' unser Sünd' vergangen.
Genad' Herr, um all
unser Sünd' und Missetat!

11. Recitativ (alt Gabriel)

Der wird groß sein, und ein Sohn des
Höchsten genannt werden, und Gott, der
Herr, wird ihm den Stuhl seines Vaters
David geben, und er wird König sein über
das Haus Jakobs ewiglich, und seines
Königreichs wird kein Ende sein.

12. Chor

Sei gesegnet, teures Reich,
das ein solcher Herr besitzet,
dem kein Herr auf Erden gleich,
der das Recht mit Nachdruck schützt.
Schwinge dich in stetem Flor,
groß an Frieden, reich an Freuden,
unter Juden, unter Heiden,
mit vermehrtem Glanz empor!
Sei gesegnet teures Reich.

Schrijf, mensen in uw harten
dit, als verdriet u kwelt,
uw tranen u verwarren
om moeiten ongeteld.
Houd moed, tot Hij zal komen,
Hij is met u begaan.
De trooster uit uw dromen,
zie Hem nu voor u staan!

Tweede deel: De vervulling

9. Recitatief (tenor evangelist) (alt Gabriël, sopraan Maria)

God zond de engel Gabriël naar de stad
Nazaret in Galilea, naar een meisje dat
was uitgehuwelijkt aan een man die Jozef
heette, een afstammeling van David.
Het meisje heette Maria. Gabriël ging het
huis binnen en zei: "Gegroet Maria, je bent
begenadigd, de Heer is met je." Ze schrok hevig bij het horen van zijn
woorden en vroeg zich af wat die
begroeting te betekenden had.
Maar de engel zei tot haar: "Wees niet
bang, Maria, God heeft je Zijn gunst
geschenken. Luister, je zult zwanger
worden en een zoon baren en je moet Hem
Jezus noemen."

10. Koor

Jezus is een dierbare naam,
Die wij, arme zondaars, aanroepen,
door die naam verkrijgen wij gunst,
onze zonden zijn teniet gedaan.
Genade Heer, om al onze zonden en
overtredingen!

11. Recitatief (alt Gabrieël)

Hij zal een groot man worden en Zoon van
de Allerhoogste worden genoemd, en God,
de Heer, zal Hem de troon van Zijn vader
David geven. Tot in eeuwigheid zal Hij
koning zijn over het volk van Jacob, en aan
Zijn koningschap zal geen einde komen.

12. Koor

Wees gezegend, kostbaar rijk,
waarover zo'n Heerser regeert,
geen enkele heerser op aarde is Zijns
gelijke, Die zozeer opkomt voor het recht.
Verhef je in voortdurende bloei,
en alsmaar grotere glans;
groot in vrede, rijk aan vreugde
onder Joden en heidenen.
Wees gezegend, kostbaar rijk.

**13. Recitativ (Tenor Evangelist)
(Sopran Maria)**

Maria aber sprach: „Siehe, ich bin des Herren Magd, mir geschehe, wie du gesagt hast.“ Und der Engel schied von ihr.

14. Solo-Quartett und Chor

Erklinge, Lied, und werde Schall,
kling gleich der hellsten Nachtigall,
kling gleich dem hellsten Lerchenklang,
die ganze weite Welt entlang!

Kling Lied, und kling im höchsten Ton!
Es kommt der süße Gottessohn,
Es kommt das helle Himmelskind
hernieder, wo die Sünder sind.

Deß soll'n wir alle fröhlich sein
und singen mit der Engelein,
singen mit der Hirten Schar:
das ew'ge Heil wird offenbar.

15 Recitativ (Tenor Evangelist)

Es begab sich aber zu der Zeit, dass ein Gebot vom Kaiser Augustus ausging, dass alle Welt geschätzt würde. Und jedermann ging, dass er sich schätzen ließe, ein jeglicher in seine Stadt. Da machte sich auch auf Joseph aus Galiläa, aus der Stadt Nazareth, in das jüdische Land zur Stadt Davids, die da heißt Bethlehem, darum, dass er von dem Haus und Geschlecht Davids war, auf dass er sich schätzen ließe mit Maria, seinem vertrauten Weibe, und die war schwanger. Und da sie daselbst waren, kam die Zeit, dass sie gebären sollte. Und sie gebar ihren ersten Sohn und wickelte ihn in Windeln und legte ihn in eine Krippe, denn sie hatten sonst keinen Raum in der Herberge.

16. Chor

Es ist ein Ros' entsprungen,
aus einer Wurzel zart,
wie uns die Alten sungen,
von Jesse kam die Art,
und hat ein Blümlein bracht
mitten im kalten Winter
wohl zu der halben Nacht.

Das Röslein, das ich meine,
davon Jesaias sagt,
hat uns gebracht alleine,
Maria, die reine Magd;
aus Gottes ew'gem Rath
hat sie ein Kind geboren

**13. Recitatief (tenor evangelist)
(sopraan Maria)**

Maria zei: „De Heer wil ik dienen: laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd.“ Daarna liet de engel haar weer alleen.

14. Solo-Kwartet en Koor

Klink, lied, en groei uit tot luide klank,
klink als een jubelende nachtegaal,
klink als het hoogste lied van de leeuwerik,
de hele wereld door!

Klink lied, op een juichende toon!
Nu komt de lieve Zoon van God,
nu komt het lichtende Kind van de hemel
hier beneden waar de zondaren zijn.

Daarom moeten we allemaal vrolijk zijn
en met de engelen zingen,
en zingen met de herders:
Het eeuwige heil wordt geopenbaard.

15. Recitatief (tenor evangelist)

In die tijd kondigde keizer Augustus een decreet af dat alle inwoners van het rijk zich moesten laten inschrijven. Iedereen ging op weg om zich te laten inschrijven, ieder naar de plaats waar hij vandaan kwam. Jozef ging van de stad Nazaret in Galilea naar Judea, naar de stad van David die Bethlehem heet, aangezien hij van David afstamde, om zich te laten inschrijven samen met Maria, zijn aanstaande vrouw, die zwanger was. Terwijl ze daar waren, brak de tijd van haar bevalling aan, en ze bracht een zoon ter wereld, haar eerstgeborene. Ze wikkelde Hem in een doek en legde Hem in een voederbak, omdat er voor hen geen plaats was in het nachtverblijf van de stad.

16. Koor

Een roze fris ontloken,
uit tere wortel kwam,
want d' oudheid had gesproken:
“Zij bloeit uit Jesse's stam.”
Die heeft een bloem gebracht
al in de koude winter
te midden van de nacht.

Die bloem van wond're luister,
waarvan Jasaja sprak,
bloeid' op, toen door het duister
het licht der wereld brak.
Toen werd in stilte nacht
Maria's kind geboren,

wohl zu der halben Nacht.

17. Zwischenspiel

18. Duett (Maria und Joseph)

Joseph, lieber Joseph mein,
hilf mir wiegen mein Kindelein!
Will es wiegen und singen ein:
nun schlaf' in Ruh, die Äugelein zu, o Jesu!
O gebenedete Nacht, o heilige Nacht,
da in die Welt
Christ, das Heil der Sünder,
sich hat eingestellt!
Eia! lass uns wiegen das Kindelein,
o Joseph!
Schaut herab ihr Sternelein,
aus dunkler Nacht,
scheinet, dass das Kindlein süß im Traume
lacht.

Joseph, lieber Joseph mein, hülle mir ein
mein Kindelein!
Will es schützen und decken fein,
dass nicht der Wind versehr dein Kind,
Maria!
Lob und Preis dem reichen Gott, der seinen
Sohn
zu uns Armen hat gewandt vom
Himmelsthron!
Eia! lass uns wiegen das Kindelein, Maria!
Kommt herab ihr Engelein, zum finstern
Stall,
grüßt das Kind mit Psalmen und mit süßem
Schall!

19. Chor der Engel

O heiliges Kind, wir grüßen dich,
mit Harfenklang und Lobgesang,
Du liegst in Ruh, du heiliges Kind,
wir halten Wacht in dunkler Nacht.

20. Recitativ (Tenor Evangelist)

Und es waren Hirten in der selbigen
Gegend auf dem Felde bei den Hürden, die
hüteten des Nachts ihre Herde. Und siehe,
des Herrn Engel trat zu ihnen, und die
Klarheit des Herrn leuchtete um sie; und
sie fürchteten sich sehr. Und der Engel
sprach zu ihnen: „Fürchtet euch nicht!
Siehe, ich verkündige euch große Freude,
die allem Volk widerfahren wird, denn euch
ist heute der Heiland geboren, welcher ist
Christus, der Herr, in der Stadt Davids und
das habt zum Zeichen: Ihr werdet finden
das Kind in Windeln gewickelt und in einer
Krippe liegend.“ Und alsbald war da bei
dem Engel die Menge der himmlischen

dat ons Gods heilwoord bracht.

17. Tussenspel

18. Duet (Maria en Jozef)

Jozef, mijn lieve Jozef
help mij mijn kindje te wiegen!
Wieg het en zing het toe:
Slaap gerust, sluit je oogjes, o Jezus!
O gezegende nacht, o heilige nacht,
nu in de wereld
Christus, de Heiland van zondaren
verschenen is!
Eia! Laten we het kindje wiegen, Jozef!

Sterretjes kijk door de donkere nacht naar
beneden,
schijn, zodat het kindje in zijn droom lief
lacht.

Jozef, mijn lieve Jozef
wikkel mijn kindje in doeken!
Ik beschut het en houd het warm,
zodat de wind je kind geen kwaad kan
doen, Maria!
Loof en prijs de grote God, Die Zijn Zoon
vanuit Zijn hemelse troon
aan ons, armen, heeft gegeven!

Eia! laten weh et kindje wiegen, Maria!
Kom naar beneden, engelen, naar de
donkere stal,
Groet het kind met psalmen en lieflijke
muziek!

19. Engelenkoor

O heilig Kind, wij groeten je,
met harpmuziek en lofzang,
Je ligt zo rustig, jij heilig Kind,
wij houden in de donkere nacht de wacht.

20. Recitatief (tenor evangelist)

Niet ver daarvandaan brachten herders de
nacht door oin het veld, ze hielden de
wacht bij hun kudde. Opeens stand een
engel van de Heer bij hen en werden ze
omgeven door het stralende licht van de
Heer, zodat ze hevig schrokken. De engel
zei tegen hen: "Wees niet bang, want ik
kom jullie goed nieuws brengen, dat het
hele volk met grote vreugde zal vervullen:
vandaag is in de stad van David voor jullie
een redder geboren. Hij is de Messias, de
Heer. Dit zal voor jullie het teken zijn:
jullie zullen een pasgeboren kind vinden
dat in een doek gewikkeld in een
voederbak ligt. En plotseling voegde zich

Heerscharen, die lobeten Gott und sprachen:

21. Chor

"Ehre sei Gott in der Höhe und Friede auf Erde und den Menschen ein Wohlgefallen. Ehre sei Gott in der Höhe!"

22. Vorspiel und Choral

Allein Gott in der Höh' sei Ehr
und Dank für seine Gnade,
darum, dass nun und nimmermehr
uns röhren kann kein Schade;
ein Wohlgefall'n Gott an uns hat,
nun ist gross Fried' ohn' Unterlass,
all Feh'd hat nun ein Ende.

Dritter Teil: Die Anbetung

23. Hirten Musik

24. Chor der Kinder

Kommt und lasst uns Christum ehren,
Herz und Sinnen zu ihm kehren,
singet fröhlich, laßt euch hören,
wertes Volk der Christenheit.

Sehet was Gott hat gegeben,
seinen Sohn zum ew'gen Leben,
dieses kann und wird uns heben,
aus dem Leid in's Himmels Freud'.

Jakobs Stern ist aufgegangen,
stillt das sehnliche Verlangen,
bricht den Kopf der alten Schlangen
und zerstört der Hölle Reich.

25. Recitativ (Tenor Evangelist) und Chor der Hirten

Und da die Engel von ihnen gen Himmel fuhren, sprachen die Hirten zu einander: Lasst uns nun gehen gen Bethlehem und die Geschichte sehen, die da geschehen ist. Laßt uns nun gehen gen Bethlehem und die Geschichte sehen, die uns der Herrn kundgetan hat.

26. Chor

Kommet, ihr Hirten, ihr Männer und Frau'n,
kommet, das liebliche Kindlein zu schau'n!
Christus, der Herr, ist heute geboren,
den Gott zum Heiland euch hat erkoren:
Fürchtet euch nicht.

Lasset uns sehen in Bethlehems Stall,
was uns verheißen der himmlische Schall.
Was wir dort finden, lasset uns künden,

bij de engel een groot hemels leger dat God prees met de woorden:

21. Koor

"Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor alle mensen die Hij liefheeft."

22. Voorspel en Koraal

God in de hoog' alleen zij eer
en dank voor Zijn genade,
daarom, dat nu en nimmermeer
ons deren nood en schade.
God toont Zijn gunst aan ons geslacht.
Hij heeft de vrede weergebracht;
de strijd heeft thans een einde.

Derde deel: De aanbidding

23. Herders muziek

24. Kinderkoor

Komt en laat ons Christus eren,
hart en zinnen tot hem keren!
Zingt die trouwe Heer der heren,
Christ'nen in Zijn naam gedoopt!

Ziet wat God ons heeft gegeven:
ons Zijn Zoon tot eeuwig leven.
Hij alleen slechts kan ons brengen
Uit het leed naar hemelvreugd.

Jakobs ster is nu gaan stralen,
stillt het vurige verlangen;
breekt de oude slang de kop
en de macht van 't rijk der hel.

25. Recitatief (tenor evangelist) en Herders koor

Toen de engelen waren teruggegaan naar de hemel, zeiden de herders tegen elkaar: "Laten we naar Bethlehem gaan om met eigen ogen te zien wat er gebeurd is en wat de Heer ons bekend heeft gemaakt."

26. Koor

Komt nu, gij herders, gij allen tezaam,
Komt en verheerlijkt des Eeuwigen Naam!
Christus, de Heer, is heden geboren,
Dien God tot Heiland ons heeft verkoren.
Weest niet bevreesd!

Laat ons bewond'ren in Bethlehems stal,
Wat ons beloofd werd met jubelgeschal!
Laat ons verkonden, die wij daar vonden,

lasset uns preisen in frommen Weisen.
Halleluja!

27. Recitativ

Und sie kamen eilend und fanden beide,
Mariam und Joseph, dazu das Kind in der
Krippe liegend.

28. Solo-Quartett und Chor

Nun singet und seid froh,
jauchzt alle und sagt so:
unsres Herzen Wonne
liegt in der Krippe bloß
und leuchtet als die Sonne
in seiner Mutter Schoß.
Du bist A und O!

Wo ist der Freudenort?
Wohl nirgend mehr denn dort,
da die Engel singen
mit den Heil' gen all,
und die Psalmen klingen
im hohen Himmelssaal;
Eia, wär' n wir da.

29. Recitativ (Tenor Evangelist)

Da sie es aber gesehen hatten, breiteten
sie dass Wort aus, welches zu ihnen von
diesem Kinde gesagt war. Und alle, vor die
es kam, verwunderten sich der Rede, die
ihnen die Hirten gesaget hatten.

30. Solo (Tenor und Männerquartett)

(Chor der Hirten)

Als ich bei meinen Schafen wacht',
ein Engel mir die Botschaft bracht,
deß bin ich froh,
singet dem Herrn Gloria!
Er sagt, ein Kind läg da im Stall,
und sollt die Welt erlösen all,
deß bin ich froh,
singet dem Herrn Gloria!
Das Kind zu mir sein Äuglein wandet,
mein Herz gab ich in seine Hand,
deß bin ich froh,
singet dem Herrn Gloria!

31. Recitativ (Tenor Evangelist)

Maria aber behielt alle diese Worte und
bewege sie in ihrem Herzen. Und die
Hirten kehrten wieder um, preiseten und
lobten Gott um alles, das sie gehört und
gesehen hatten, wie denn zu ihnen gesagt
war.

32. Solo- stimmen, Männerquartett

Gelobet sei der Herr, der Gott Israels,

Laat ons Hem prijzen op schone wijzen!
Halleluja!

27. Recitatief

Ze gingen meteen op weg, en troffen Maria
aan en Jozef en het kind dat in een
voerbak lag.

28. Solo kwartet en Koor

Zingt nu en wees blij,
Juicht allen en stem in:
Het hoogste geluk van ons hart
ligt slechts in een kribbe
en straalt als de zon
op de schoot van Zijn moeder.
U bent Alpha en Omega!

Waar is die plaats vol van vreugde?
Nergens dichterbij dan waar
de engelen zingen
met alle heiligen tezamen,
en er psalmen klinken
in de hoge hemelruimte.
Eia, konden we daar maar bij zijn!

29. Recitatief (tenor evangelist)

Toen ze het kind zagen, vertelden ze wat
hun over dat kind was gezegd. Allen die
het hoorden stonden verbaasd, over wat
de herders hen zeiden.

30. Solo (tenor en Mannenkwartet)

(koor van de herders)

Toen ik bij mijn schapen de wacht hield,
bracht een engel mij de boodschap,
daarom ben ik blij,
Zingt voor de Heer Gloria!
Hij zei dat er een kind in de stal lag,
Die de wereld verlossen zal,
daarom ben ik blij,
Zingt voor de Heer Gloria!
Het kind keek mij met Zijn oogjes aan,
mijn hart gaf ik in Hem zijn hand,
daarom ben ik blij,
Zingt voor de Heer Gloria!

31. Recitatief (tenor evangelist)

Maar Maria bewaarde al deze woorden in
haar harten bleef erover nadenken. De
herders gingen terug, terwijl ze God
loofden en prezen om alles wat ze gehoord
en gezien hadden, precies zoals het hun
was gezegd.

32. Solo-stemmen, mannenkwartet

Geloofd zij de Heer, de God van Israël, Hij

denn er hat besucht und erlöset sein Volk.
Halleluja.
Und hat uns aufgerichtet ein Horn des
Heils im Hause seines Dieners David.
Halleluja.
Dass er die Barmherzigkeit erzeugte
unseren Vätern und gedachte an seinen
heiligen Bund.
Halleluja.
Dass wir, erlöset aus der Hand unsrer
Feinde, ihm dienerten ohne Furcht unser
Leben lang.
Halleluja.

Chor

Durch die herzliche Barmherzigkeit Gottes,
durch welche uns besucht hat der Aufgang
aus der Höhe, auf daß er erscheine denen,
die da sitzen in Finsternis und Schatten
des Todes, und richte unsre Füße auf den
Weg des Friedens.

33. Doppelchor und Cantus-Firmus

Also hat Gott die Welt geliebt, dass er
seinen eingeborenen Sohn gab, auf dass
alle, die an ihn glauben, nicht verloren
werden, sondern das ewige Leben haben.

Er ist auf Erden kommen arm,
dass er unsr sich erbarm.
Und in dem Himmel mache reich
und seinen lieben Englein gleich.
Halleluja!

34. Choral (Gemeinde)

(Melodie „Vom Himmel hoch“)
Sei willekomm, du edler Gast,
den Sünder nicht verschmähet hast,
und kommst in's Elend her zu mir,
wie soll ich immer danken dir!

Lob, Ehr sei Gott im höchsten Thron,
der uns schenkt seinen ein' gen Sohn,
des freuet sich der Engel Schar,
und singen uns solch neues Jahr.

Orgel-Nachspiel.

heeft sich om Zijn volk bekommerd en het
verlost. Halleluja.

Een reddende kracht heeft Hij voor ons
opgewekt uit het huis van David, Zijn
dienaar. Halleluja.

Zo toont Hij zich barmhartig jegens onze
voorouders en herinnert Hij zich Zijn heilig
verbond.

Halleluja.

Dat wij, ontkomen aan onze vijanden, Hem
zonder angst zouden dienen, ons leven
lang.

Halleluja.

Koor

Dankzij de liefdevolle barmhartigheid van
onze God zal het stralende licht uit de
hemel over ons opgaan en verschijnen aan
allen die leven in duisternis en verkeren in
de schaduw van de dood, zodat we onze
voeten kunnen zetten op de weg van de
vrede.

33. Dubbelkoor met cantus-firmus

Want God had de wereld zo lief dat Hij Zijn
enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen
die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar
eewig leven heeft.

Hij is arm op de aarde gekomen
Om zich over ons te erbarmen
en in de hemel rijk te maken,
gelijk aan Zijn beminde engelen.
Halleluja!

34. Koraal (allen)

(Melodie "Uit hoge hemel")
Wees welkom, ed'le gast, zo groot,
die arme zondaars niet verstoot.
Gij zoekt mij op in donk're nacht.
Hoe wordt U ooit mijn dank gebracht.

Ere zij God! Hij zendt Zijn Zoon.
De eng'len zingen wonderschoon.
Zo wensen zij ons allen saam
een goed nieuwjaar in Jezus' naam.

Naspel door het orgel.